CIR1H nr 9553 af 01/07/2024 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Anvendelse af trafik- og lokaliseringsdata i straffesager (logning)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 10227

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Anvendelse af trafik- og lokaliseringsdata i straffesager (logning)

1. Indledning og overblik

1.1. Vigtige begreber

– **Hvad er logning?**

Logning er registrering og opbevaring af oplysninger, som udbydere er forpligtet til eller blevet pålagt at registrere og opbevare (logge). Hjemlen til logning er i retsplejelovens § 786 a-f og i de pålæg og regler, som er udstedt i medfør af disse bestemmelser. Når der i meddelelsesafsnittet anvendes begrebet "logning" dækker det således over registrering og opbevaring af oplysninger.

– **Hvad er trafik- og lokaliseringsdata?**

Begrebet "trafikdata" omfatter bl.a. oplysninger om fastnet- og mobiltelefoni, SMS-, EMS- og MMS-kommunikation, oplysninger om udbydernes egne e-mailtjenester og oplysninger om udbydernes egne internettelefonitjenester (IP-telefoni). Det gælder lige meget, om oplysningerne er logningspligtige eller ej. Se pkt. 2 om logningsligtige oplysninger.

Begrebet "lokaliseringsdata" omfatter oplysninger om, hvor et kommunikationsapparat befinder sig eller har befundet sig i forbindelse med aktiv brug, eller hvor apparatet har befundet sig ved signalering til mobilnetværket, selvom apparatet ikke aktivt har været anvendt. Det vil bl.a. være oplysningstyperne mobildata og allerede registrerede lokaliseringsdata (signaleringsdata).

Trafik- og lokaliseringsdata er en delmængde af begrebet "teledata". Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om anvendelse af teledata i straffesager for mere viden om teledata.

– **Hvad er en "udbyder"?**

"Udbyder" forstås som den, som med et kommercielt formål stiller produkter, elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester omfattet af teleloven til rådighed for andre. Enhver, der markedsfører og sælger produkter og elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester omfattet af teleloven til andre, anses for at være udbyder. Se også pkt. 2 om udbydere.

– **Hvad forstås ved "grov kriminalitet"?**

Grov kriminalitet er ifølge forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022 (L 93 af 18. november 2021) afgrænset til de overtrædelser, som er anført i retsplejelovens § 786 a, § 786 b, stk. 1, nr. 1, § 786 c, stk. 1, § 786 d, stk. 1, og § 804 a. Grov kriminalitet omfatter således:

- Lovovertrædelser, som efter loven kan straffes med fængsel i 3 år eller derover.
- Forsætlig overtrædelser af straffelovens kapitel 12 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.

- Overtrædelse af straffelovens
  - § 124, stk. 2, om befrielse af en anholdt, fængslet mv.,
  - § 125 om at skjule eller hjælpe på flugt fra strafforfølgning mv.,
  - § 127, stk. 1, om unddragelse fra krigstjeneste,
  - § 235 om børnepornografi,
  - § 266 om trusler eller
  - § 281 om afpresning.
- Overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1-5, om bistand til en udlændings ulovlig indrejse, ophold mv.
- En krænkelse af eller overtrædelse som er omfattet af retsplejelovens § 781, stk. 2 eller 3.
- Lovovertrædelser, som kan medføre strafforhøjelse efter straffelovens § 81 a.

1.2. Nye regler om logning og adgang til loggede oplysninger

- **Hvorfor bliver reglerne om udbyderes registrerings- og opbevaringspligt (logning) og myndighedernes adgang til oplysningerne ændret?**

  EU-Domstolen har i en række afgørelser, bl.a. ved dom af 6. oktober 2020 i de forenede sager C-511/18 og C-512/18, La Quadrature du Net m.fl. og C-520/18, Ordre des barreaux francophones et germanopho-ne m.fl. (La Quadrature du Net-dommen) og dom af 5. april 2022 i sag C-140/20 (Commissioner of An Garda Síochána), taget stilling til spørgsmålet om medlemsstaternes pålæg om registrering, opbevaring og adgang. Afgørelserne fra EU-Domstolen medførte et behov for at ændre de gældende danske regler om registrering og opbevaring af teletrafik (logning) mv. og adgangen til disse oplysninger.
- **Hvordan kan udbyderne pålægges, at der registreres oplysninger?**

  Udbyderne kan enten blive pålagt at foretage målrettet personbestemt logning, se pkt. 2.1.1., målrettet geografisk registrering og opbevaring, se pkt. 2.1.2., eller generel og udifferentieret registrering og opbevaring, se pkt. 2.1.3.
- **Hvem bestemmer, om udbyderne skal pålægges registrerings- og opbevaringspligt?**

  Pålæg om målrettet logning udstedes af Rigspolitiet efter retsplejelovens §§ 786 b, c eller d. Pålæg om generel og udifferentieret logning og om en slutbrugers adgang til internettet udstedes i bekendtgørelsesform efter retsplejelovens §§ 786 e eller f.
- **Hvor længe opbevarer udbyderne oplysninger?**

  Retsplejeloven regulerer både i hvilken periode udbyderne skal registrere oplysninger, og hvor længe oplysningerne skal opbevares efter registreringstidspunktet. Hvis der er tale om logningsplgtige oplysninger, skal udbyderne opbevare oplysningerne i et år fra logningstidspunktet. Hvis der er tale om ikke-logningspligtige oplysninger, er der ikke noget krav til, hvor længe udbyderne opbevarer oplysninger. I praksis opbevarer udbyderne typisk disse oplysninger i 10-14 dage.

1.3. Overblik

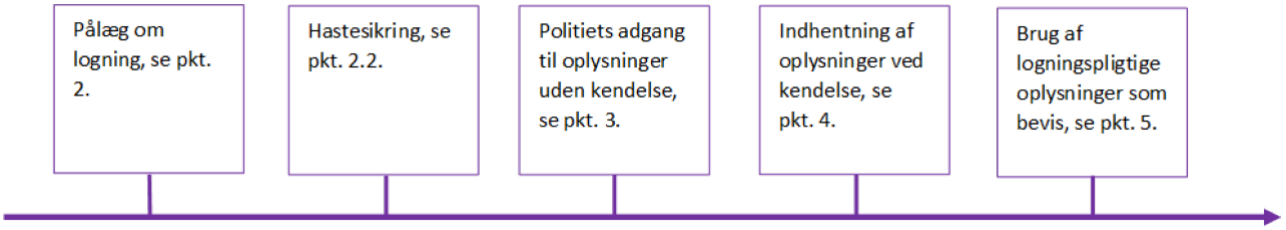

2. Pålæg om logning

Logningspligtige oplysninger

Udbydere foretager registrering og opbevaring af teledata, dels i forretningsøjemed, bl.a. til brug for taksering af ydelser, fakturering af kunder og fejlretning på netværket, og dels hvis der er en lovpligtig registrering- og opbevaringspligt.

Udbydere kan efter retsplejelovens §§ 786 a-f blive pålagt at foretage logning af trafikdata og oplysninger om en slutbrugers adgang til internettet.

Logningspligtig trafikdata kan inddeles i tre kategorier:

1) Oplysninger om fastnet- og mobiltelefoni, SMS-, EMS- og MMS-kommunikation
2) Oplysninger om udbydernes egne e-mailtjenester
3) Oplysninger om udbydernes egne internettelefonitjenester (IP-telefoni)

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.4.).

Logningspligtige oplysninger

Oplysninger om fastnet[1] - og mobiltelefoni, SMS-, EMS- og MMS-kommunikation	**Oplysninger om udbydernes egne e-mailtjenester**	**Oplysninger om udbydernes egne internettelefonitjenester (IP-telefoni)[1]**
Opkaldende nummer (A-nummer) samt navn og adresse på abonnenten eller den registrerede bruger	Afsendende e-mail-adresse	Den tildelte brugeridentitet
Opkaldte nummer (B-nummer) samt navn og adresse på abonnenten eller den registrerede bruger	Modtagende e-mail-adresse	Den brugeridentitet og det telefonnummer, som er tildelt kommunikationer, der indgår i et offentligt elektronisk kommunikationsnet

Ændring af opkaldte nummer (C-nummer) samt navn og adresse på abonnenten eller den registrerede bruger		Navn og adresse på den abonnent eller registrerede bruger, til hvem en internetprotokoladresse, en brugeridentitet eller et telefonnummer var tildelt på kommunikationstidspunktet
Kvittering for modtagelse af meddelelser		Tidspunktet for kommunikationens start og afslutning
Identiteten på det benyttede kommunikationsudstyr (f.eks. IMSI- og IMEI-numre)		
Den eller de celler en mobiltelefon er forbundet til ved kommunikationens start og afslutning, samt de tilhørende masters præcise geografiske eller fysiske placering på tidspunktet for kommunikationen		
Tidspunktet for kommunikationens start og afslutning		

[1] Ved målrettet geografisk logning efter retsplejelovens § 786 c, stk. 1, og 2, og § 786 d, stk. 1, kan udbydere ikke blive pålagt at logge oplysninger om fastnetstelefoni, herunder IP-fastnetstelefoni.

Du kan læse mere om tekniske begreber og fagudtryk og de forskellige typer teledata i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om Anvendelse af teledata i straffesager pkt. 2.2. og pkt. 2.3.

Udbydere

Det fremgår af retsplejelovens §§ 786 a-f, at det er "udbydere", som kan blive pålagt at foretage registrering og opbevaring. "Udbyder" forstås som den, som med et kommercielt formål stiller produkter, elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester omfattet af teleloven til rådighed for andre. Enhver, der markedsfører og sælger produkter og elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester omfattet af teleloven til andre, anses for at være udbyder.

Det betyder, at alle virksomheder, som på kommercielt grundlag betjener andre slutbrugere eller udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på at formidle dele af disses teletrafik, er omfattet af begrebet. Det har ikke betydning, hvilke former for kommunikationsnet eller -tjenester der bliver stillet til rådighed. Derfor betyder det ikke noget for, om udbyderen er omfattet af begrebet, at udbyderen stiller fastnet-, mobil- og internetforbindelser eller trådløse forbindelser via hot spots til rådighed. Det har heller ikke nogen betydning, om udbyderen selv har anlagt eller lejer sig ind på infrastruktur.

Det afgørende er således, om tjenesten stilles til rådighed med et *kommercielt formål*. Det kommercielle formål er f.eks. til stede, hvis en virksomhed sælger eller markedsfører et produkt for at opnå en direkte eller indirekte fortjeneste. Det er uden betydning, om aktiviteten reelt medfører en fortjeneste.

Det betyder, at et hotel, der stiller et hot spot til rådighed i lobbyen eller internet/telefoni til rådighed på værelserne, uden at der opkræves særskilt betaling for det, vil blive anset som udbyder. På samme måde vil en kommune, som udlejer lokaler til erhverv, og i den sammenhæng stiller internetadgang til rådighed for lejere, blive omfattet af udbyderbegrebet, da udlejen foregår på markedsmæssige vilkår og udbud af internetadgang i erhvervslokaler typisk sker for at gøre lejemålet mere attraktivt.

Det betyder samtidig, at biblioteker, hospitaler, universiteter og folkeskoler, der på ikke-kommercielt grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for eksterne parter (lånere, patienter, studerende m.v.), ikke er omfattet af begrebet. Begrebet omfatter heller ikke andelsforeninger, ejerforeninger, antenneforeninger og lignende foreninger eller sammenslutninger heraf, der inden for foreningen eller sammenslutningen udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til færre end 100 lejemål.

2.1. Forskellige former for pålæg om logning

Lovpligtig logning af trafikdata kan enten ske målrettet personbestemt, se pkt. 2.1.1., målrettet geografisk, se pkt. 2.1.2., eller generelt og udifferentieret, se pkt. 2.1.3.

Det kan illustreres på følgende måde:

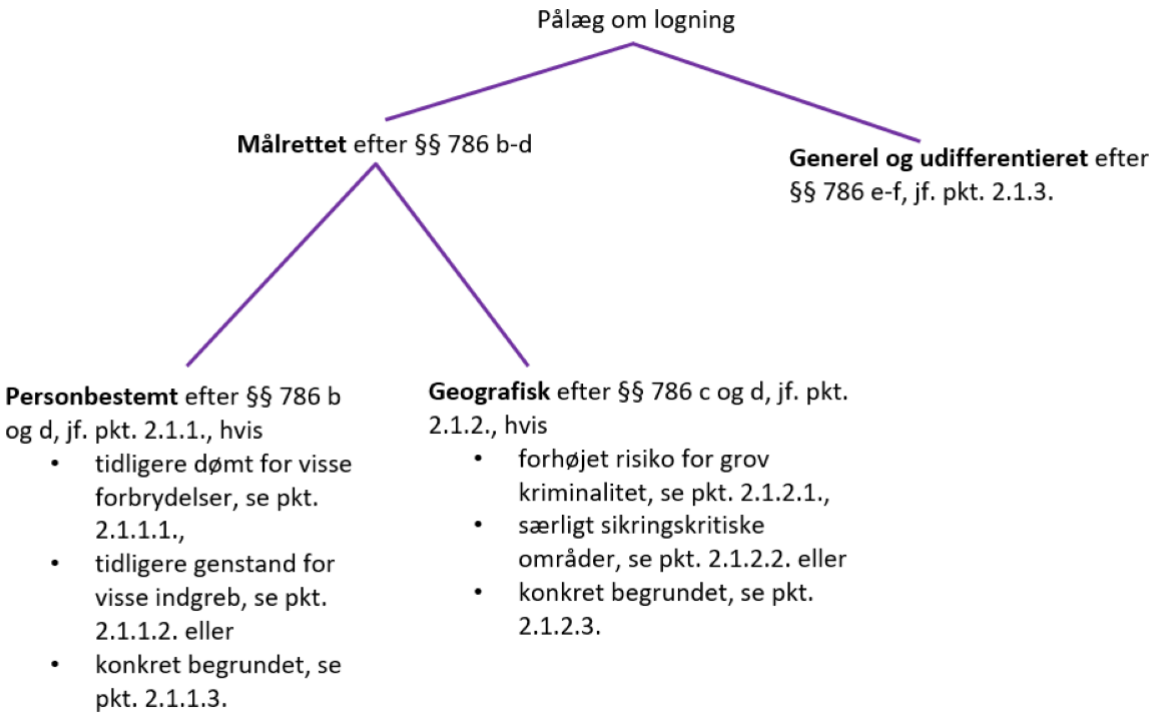

2.1.1. Målrettet personbestemt logning af trafikdata

Det følger af retsplejelovens § 786 b, at udbydere kan blive pålagt at foretage personbestemt målrettet logning af trafikdata på baggrund af nogle objektive kriterier, som fremgår af bestemmelsen. Pålæg om personbestemt målrettet logning kan enten ske på grundlag af en persons tidligere domme (pkt. 2.1.1.1.), eller på baggrund af, at en person tidligere har været genstand for indgreb i meddelelseshemmeligheden

mv. (pkt. 2.1.1.2.). Derudover følger det af retsplejelovens § 786 d, at udbydere kan blive pålagt at foretage målrettet personbestemt logning på baggrund af en konkret vurdering (pkt. 2.1.1.3.).

Målrettet personbestemt logning vil både skulle ske af kommunikationsmidler, som den pågældende er registreret som abonnent af, og som den pågældende er bruger af.

2.1.1.1. Målrettet personbestemt logning af trafikdata på baggrund af tidligere domme

Målrettet personbestemt logning kan alene pålægges, hvis der tale om grov kriminalitet. Se definition af "grov kriminalitet" under pkt. 1.

Det betyder, at hvis en person tidligere er straffet for grov kriminalitet, vil Rigspolitiet efter retsplejelovens § 786 b, stk. 1 og 3, kunne pålægge udbyderne at iværksætte målrettet logning af personens trafikdata.

Det er karakteren af lovovertrædelsen, der afgør længden af den periode, hvor der skal foretages logning.

Udbyderne skal *registrere* oplysningerne i

- 3 år, hvis personen er dømt for grov kriminalitet,
- 5 år, hvis personen er dømt for en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover eller
- 10 år, hvis personen er dømt for en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 8 år eller derover.

Hvis en person er dømt for flere lovovertrædelser ved samme dom, skal der ved fastsættelse af registreringsperioden tages udgangspunkt i den højeste strafferamme. Hvis en person er dømt for en lovovertrædelse, der er dækket af flere kategorier (f.eks. både er oplistet som specifik kriminalitetstype og har en strafferamme over 8 år), vil perioden skulle fastsættes efter den længste registreringsperiode. Det betyder, at hvis en person f.eks. er dømt for en lovovertrædelse i straffelovens kapitel 12, som har en strafferamme på mindst 8 år, skal trafikdata registreres i 10 år.

Udbydere skal *opbevare* registererede trafikdata i 1 år fra registreringstidspunktet, jf. retsplejelovens § 786 b, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.1.1. og de specielle bemærkninger til § 786 b.)

2.1.1.2. Målrettet personbestemt logning af trafikdata, når der tidligere har været iværksat indgreb i meddelelseshemmeligheden mv.

Hvis en person eller et kommunikationsapparat tidligere har været genstand for visse indgreb i meddelelseshemmeligheden, kan Rigspolitiet efter retsplejelovens § 786 b, stk. 1 og 4, pålægge udbyderne at iværksætte målrettet logning af personens tafikdata.

Pålægget kan omhandle trafikdata fra:

- kommunikationsapparater, hvor der tidligere på baggrund af en kendelse har været iværksat indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af telefonaflytning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, eller teleoplysning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3,
- personer, der tidligere har været genstand for indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af telefonaflytning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, eller teleoplysning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3,
- personer, der er indhavere af et kommunikationsapparat, der tidligere har været genstand for indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af af telefonaflytning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, eller teleoplysning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3, og
- kommunikationsapparater, hvor indehaveren har givet samtykke til, at udbydere oplyser, hvilke andre apparater der har været sat i forbindelse med det pågældende apparat efter retsplejelovens § 786, stk. 2.

"Indehaver" skal forstås som den, der ville skulle underrettes om indgrebet efter retsplejelovens § 788.

Oplysningerne skal *registreres* i 1 år fra tidspunktet for indgrebets afslutning, jf. retsplejelovens § 786 b, stk. 4.

Udbydere skal *opbevare* registererede trafikdata i 1 år fra registreringstidspunktet, jf. retsplejelovens § 786 b, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.1.2. og de specielle bemærkninger til § 786 b).

2.1.1.3. Målrettet personbestemt logning af trafikdata på baggrund af konkrete omstændigheder

Hvis der er grund til at antage, at en person eller et kommunikationsapparat har forbindelse til grov kriminalitet, kan udbydere efter retsplejelovens § 786 d, stk. 1, blive pålagt at iværksætte målrettet logning af personers trafikdata.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grund til at antage, at en person har forbindelse til grov kriminalitet. Det vil i denne vurdering bl.a. kunne indgå, om personen har forbindelse til grov kriminalitet, uden at der dog har været tilstrækkeligt grundlag for, at den pågældende er blevet dømt for grov kriminalitet, eller uden at der har været tilstrækkeligt grundlag for at iværksætte indgreb i meddelelseshemmeligheden mod pågældende, så der allerede logges efter § 786 b.

Personer eller kommunikationsapparater, der tidligere har været genstand for målrettet logning på baggrund af de objektive kriterier i retsplejelovens § 786 b, vil efter endt registreringsperiode kunne være genstand for målrettet logning efter en konkret vurdering, jf. § 786 d, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Der vil f.eks. kunne gives pålæg om målrettet logning fra:

– kommunikationsapparater, som politiet har grund til at antage benyttes eller har været benyttet i forbindelse med kriminelle aktiviteter, uanset at brugeren af apparatet ikke konkret kan identificeres,
– mistænkte personer, der er eller har været, genstand for tvangsindgreb i retsplejelovens kapitel 70-75 på baggrund af grov kriminalitet, og som ikke er omfattet af muligheden for at registrere og opbevare trafikdata fra personer, der har været genstand for indgreb efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1 eller 3,
– personer, der er undergivet systematisk, politimæssig monitering, eksempelvis inden for rocker- og bandeområdet, herunder randpersoner fra rocker-/bandemiljøet,
– personer, der har været i kontakt med personer, der er eller har været genstand for et tvangsindgreb i retsplejelovens kapitel 70-75 på baggrund af grov kriminalitet,
– afsonere,
– forurettede og
– personer med nære relationer til personer, der har forbindelse til grov kriminalitet, som f.eks. ægtefæller eller samlevere.

Når politiet vurderer, at der er grundlag for at iværksætte målrettet personbestemt logning på baggrund af konkrete omstændigheder, vil anklagemyndigheden skulle indbringe spørgsmålet for retten. Retten kan ved kendelse træffe afgørelse om pålæg. Der skal fastsættes et tidsrum i kendelsen, hvor logning kan foretages. Dette tidsrum kan være på op til 6 måneder med mulighed for forlængelse med højst 6 måneder ad gangen, jf. retsplejelovens § 786 d, stk. 2. Se i øvrigt pkt. 2.1.1.4. om domstolsprøvelse.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.2. og de specielle bemærkninger til § 786 d).

2.1.1.4. Domstolsprøvelse af målrettet personbestemt logning af trafikdata

Domstolsprøvelse af målrettet personbestemt logning på baggrund af objektive kriterier

Domstolsprøvelse af målrettet personbestemt logning af trafikdata på baggrund af objektive og klare kriterier fastsat i retsplejelovens § 786 b vil skulle ske efter den almindelige adgang til domstolsprøvelse efter grundlovens § 63. Der vil normalt være tale om et civilt søgsmål, der skal anlægges mod Justitsministeriet. Det vil være afhænge af de almindelige civilprocessuelle regler, om et søgsmål kan anlægges, herunder bl.a. reglerne om partshabilitet og retlig interesse.

Det betyder, at pålæg om målrettet personbestemt logning på baggrund af tidligere kriminalitet eller tidligere iværksatte indgreb i meddelelseshemmeligheden mv. ikke skal indbringes for domstolene af anklagemyndigheden.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.6.3.1.)

Domstolsprøvelse af målrettet personbestemt logning på baggrund af konkrete omstændigheder

Den målrettede logning af trafikdata på grundlag af konkret begrundede pålæg efter § 786 d er undergivet en *forudgående* domstolskontrol. Det betyder, at anklagemyndigheden skal indhente en kendelse om meddelelse af påbud om logning.

Hvis øjemeddet forspildes, kan politiet meddele pålæg om logning uden forudgående retskendelse, jf. retsplejelovens § 783, stk. 4, 1. pkt. Politiet vil herefter skulle indbringe spørgsmålet for retten snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse.

Ved rettens kendelse om pålæg om logning skal der fastsættes et tidsrum, hvor indgrebet kan foretages. Tidsrummet skal være så kort som muligt og må ikke overstige 6 måneder ad gangen. Tidsrummet vil kunne forlænges med højst 6 måneder ad gangen. Forlængelsen sker også ved kendelse. Der skal foretages en konkret vurdering af den strengt nødvendige tidsmæssige udstrækning af pålægget. Det betyder f.eks., at hvis politiet har en rimelig formodning om forestående kriminelle handlinger, som vil blive begået af bestemte personer inden for et kortere tidsrum, vil dette skulle afspejles i tidsrummet for pålægget om logning. Et pålæg om logning i op til 6 måneder vil f.eks. kunne være relevant, hvis der er grund til at antage, at en person har en forbindelse til et større netværk, der forsøges optrevlet.

Der skal beskikkes en indgrebsadvokat for den eller de personer, som kendelsen om pålæg om logning vedrører, jf. retsplejelovens § 786 d, stk. 4, jf. §§ 784 og 785.

Reglerne om underretning i retsplejelovens § 788, stk. 1-4, finder ikke anvendelse ved kendelse om pålæg. Det betyder, at de personer, som er genstand for den målrettede logning, ikke skal underrettes i forbindelse med kendelse om pålæg om logning. Hvis anklagemyndigheden indhenter kendelse om adgang til de loggede oplysninger, og indgrebet er afsluttet, finder retsplejelovens regler om underretning, herunder reglerne om udsættelse og undladelse af underretning, anvendelse, jf. § 788, stk. 4.

Udbydere skal ikke orienteres om retsmøder vedrørende pålæg om logning. Der er desuden ikke adgang til, at en udbyderne foretager en retlig efterprøvelse af, om betingelserne konkret er opfyldt.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.6.3.2.)

2.1.2. Målrettet geografisk logning af trafikdata

Det følger af retsplejelovens § 786 c, at Rigspolitiet kan pålægge udbydere at foretage geografisk målrettet logning af trafikdata på baggrund af nogle objektive kriterier. Herudover følger det af retsplejelovens § 786 d, at udbyderne kan blive pålagt at foretage målrettet geografisk logning på baggrund af en konkret vurdering.

2.1.2.1. Målrettet geografisk logning af trafikdata på baggrund af forhøjet risiko for begåelse eller planlægning af kriminalitet

Hvis der i et geografisk område er forhøjet risiko for begåelse eller planlægning af grov kriminalitet, kan Rigspolitiet efter retsplejelovens § 786 c, stk. 1, pålægge udbyderne at iværksætte målrettet logning af det geografiske område.

Rigspolitiet kan efter retsplejelovens § 786 c, stk. 1, pålægge udbydere at iværksætte geografisk målrettet logning i nærmere bestemte områder. Et område, hvor der sker geografisk målrettet logning, skal afgrænses på 3 km gange 3 km.

Der vil kunne pålægges geografisk målrettet logning i områder, hvor

– antallet af *anmeldelser* om grov kriminalitet begået i området udgør mindst 1,5 gange landsgennemsnittet opgjort som et gennemsnit over de seneste 3 år, eller
– antallet af beboere, der er *dømt* for grov kriminalitet, udgør mindst 1,5 gange landsgennemsnittet opgjort som et gennemsnit over de seneste 3 år.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.2.1. og de specielle bemærkninger til § 786 c).

2.1.2.2. Målrettet geografisk logning på særligt sikringskritiske områder

Hvis et område er særligt sikringskritisk, kan Rigspolitiet efter retsplejelovens § 786 c, stk. 2, pålægge udbydere at iværksætte geografisk målrettet logning i området.

Særligt sikringskritiske områder kan f.eks. være kongehusets residenser, Christiansborg Slot, Marienborg, ambassader, politiets ejendomme, kriminalforsorgens institutioner, bro-, tunnel- og færgeforbindelser, trafikknudepunkter og større indfaldsveje, grænseovergange, busterminaler, fjernbanestationer, stationer på bybaner, militære områder, kolonne 3-virksomheder og offentligt godkendte flyvepladser.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.2.2. og de specielle bemærkninger til § 786 c).

2.1.2.3. Målrettet geografisk logning af trafikdata på baggrund af konkrete omstændigheder

Hvis der er grund til at antage, at et geografisk område har forbindelse til grov kriminalitet, kan udbydere efter retsplejelovens § 786 d, stk. 1, blive pålagt at iværksætte målrettet logning i området.

Der vil efter en konkret vurdering f.eks. kunne gives pålæg om logning af trafikdata i bestemte områder, hvor der midlertidigt er grund til at antage, at der er en forhøjet risiko for, at grov kriminalitet begås eller planlægges i forbindelse med større forsamlinger, områder for statsbesøg, festivaler.

Pålægget iværksættes på baggrund af kendelse med en frist på op til 6 måneder. Der vil være mulighed for forlængelse af perioden med højst 6 måneder ad gangen, se nedenstående pkt. 2.1.2.4. om domstolsprøvelse.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.3.3. og de specielle bemærkninger til § 786 d).

2.1.2.4. Domstolsprøvelse af målrettet geografisk logning af trafikdata

<u>Domstolsprøvelse af målrettet geografisk logning på baggrund af objektive kriterier</u>

Domstolsprøvelse af målrettet logning af trafikdata, der sker på baggrund af objektive og klare kriterier fastsat i retsplejelovens § 786 c vil skulle ske efter den almindelige adgang til domstolsprøvelse efter grundlovens § 63. Det vil normalt være et et civilt søgsmål, der skal anlægges mod Justitsministeriet. Det vil være afhænge af de almindelige civilprocessuelle regler, om et søgsmål kan anlægges, herunder bl.a. reglerne om partshabilitet og retlig interesse.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.6.3.1.)

Domstolsprøvelse af målrettet geografisk logning på baggrund af konkrete omstændigheder

Den målrettede logning af trafikdata på grundlag af konkret begrundede pålæg efter § 786 d er undergivet en *forudgående* domstolskontrol. Det betyder, at der skal indhentes en kendelse forud for påbud om logning.

Hvis øjemeddet forspildes, kan politiet meddele pålæg om logning uden forudgående retskendelse, jf. retsplejelovens § 783, stk. 4, 1. pkt. Politiet vil herefter skulle indbringe spørgsmålet for retten snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse.

Ved rettens kendelse skal det fastsættes, inden for hvilket tidsrum indgrebet kan foretages. Tidsrummet skal være så kort som muligt og må ikke overstige 6 måneder ad gangen. Tidsrummet vil kunne forlænges, men højst med 6 måneder ad gangen. Forlængelsen vil også skulle ske ved kendelse. Ved vurderingen af, hvor længe et pålæg skal udstrækkes, skal der ses på de konkrete omstændigheder. Det betyder f.eks., at hvis der i forbindelse med et tidsbegrænset arrangement (f.eks. en fodboldkamp eller en festival) anmodes om logning af trafikdata i et nærmere bestemt område, vil tidsrummet skulle fastsættes, så det indsnævres til det strengt nødvendige i relation til det pågældende arrangement. Omvendt vil det være mere nærliggende at fastsætte tidsrummet op til 6 måneder, hvis der er tale om et konkret begrundet pålæg, hvor politiet med henblik på bekæmpelse af grov kriminalitet har interesse i at følge området i en længere periode, fordi der er grund til at antage, at området har en forbindelse til grov kriminalitet.

Der vil i forbindelse med anklagemyndighedens indhentelse af kendelse skulle beskikkes en indgrebsadvokat, men det vil være tilstrækkeligt at beskikke én advokat, der varetager interesserne for de personer, der vil blive berørt af den målrettede geografiske logning.

Reglerne om underretning i retsplejelovens § 788, stk. 1-4, finder ikke anvendelse ved kendelse om pålæg, men de finder anvendelse i forbindelse med, at politiet får adgang til oplysningerne. Det betyder, at de personer, som er genstand for den målrettede logning, ikke vil skulle underrettes i forbindelse med kendelse om pålæg om logning. Når der hentes kendelse om adgang til de loggede oplysninger, og indgrebet er afsluttet, finder retsplejelovens regler om underretning, herunder reglerne om udsættelse og undladelse af underretning, jf. § 788, stk. 4, anvendelse.

Udbydere skal ikke orienteres om retsmøder vedrørende pålæg om logning. Der er desuden ikke adgang til, at en udbyder, som er pligtsubjekt for pålæg om målrettet logning på baggrund af konkrete omstændigheder, foretager en retlig efterprøvelse af, om betingelserne konkret er opfyldt.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.6.3.2.)

2.1.3. Generel og udifferentieret logning

Trafikdata

Det følger af retsplejelovens § 786 e, stk. 1, at udbydere kan blive pålagt at foretage generel og udifferentieret logning af trafikdata, når der foreligger tilstrækkelig konkrete omstændigheder, der giver anledning til at antage, at Danmark står over for en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, som må anses for at være reel og aktuel eller forusigelig. Det kan f.eks. være en terrortrussel. Se pkt. 2.1.3.1. for, hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at den alvorlige trussel mod den nationale sikkerhed er reel og aktuel eller forudsigelig. Se pkt. 2 for definitionen af logningspligtig trafikdata.

Pålæg om generel og udifferentieret logning af trafikdata kan fastsættes for en periode på højst 1 år ad gangen, jf. retsplejelovens § 786 e, stk. 2.

Det er justitsministeren efter forhandling med erhvervsministeren, som pålægger udbyderne den generelle og udifferentierede logning. Det betyder, at logning af trafikdata først kan iværksættes, når der er udstedt bekendtgørelse herom.

Teleudbyderne skal opbevare de registrerede oplysninger i 1 år fra registreringstidspunktet, jf. retsplejelovens § 786 e, stk. 3.

IP-adresser

Efter retsplejelovens § 786 f, stk. 1, påhviler det udbydere at foretage generel og udifferentieret logning af oplysninger om en slutbrugers adgang til internettet. Det betyder, at der skal foretages logning af IP-adresser og portnummer eller andre identificerende oplysninger, samt tidspunktet for, hvornår en slutbruger blev tildelt en given IP-adresse, portnummer eller andre identificerende oplysninger ved adgang til internettet.

Det er justitsministeren efter forhandling med erhvervsministeren, som pålægger udbyderne den generelle og udifferentierede logning. Det betyder, at logning af slutbrugeres adgang til internettet først kan iværksættes, når der er udstedt bekendtgørelse herom. Se bekendtgørelse nr. 380 af 29. marts 2022 om generel og udifferentieret registrering og opbevaring af oplysninger om en slutbrugers adgang til internettet.

Teleudbyderne skal opbevare de registrerede oplysninger i 1 år fra registreringstidspunktet, jf. retsplejelovens § 786 f, stk. 2.

2.1.3.1. Betingelser for pålæg om generel og udifferentieret logning af trafikdata

Det er en betingelse for, at udbyderne kan blive pålagt at foretage generel og udifferentieret logning af trafikdata, at

– der er en alvorlig trussel mod Danmarks nationale sikkerhed,
– som er tilstrækkelig konkret, og

– må anses for at være reel og aktuel eller forudsigelig.

Det kan f.eks. være en terrortrussel.

Der er flere momenter, som kan indgå i vurderingen af, om der foreligger en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, der er reel og aktuel eller forudsigelig. Det vil indgå som et væsentligt moment ved vurderingen, om der er foretaget sigtelser, sket varetægtsfængsling, rejst tiltale eller sket domfældelser for forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.

Herudover kan "Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark" (VTD), som årligt udarbejdes af Center for Terroranalyse (CTA) under Politiets Efterretningstjeneste, indgå i vurderingen.

Endelig kan en række andre uklassificerede analyseprodukter udgivet af Politiets Efterretningstjeneste, Forsvarets Efterretningstjeneste eller Center for Cybersikkerhed også indgå i vurderingen af, om der foreligger en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed.

Det er justitsministeren, der vurderer, om betingelserne for generel og udifferentieret logning af trafikdata er opfyldt.

2.1.3.2. Domstolsprøvelse af pålæg om generel og udifferentieret logning af trafikdata

Det følger af praksis fra EU-Domstolen (f.eks. La Quadrature du Net-dommens præmis 139), at der skal være mulighed for effektiv prøvelse af pålæg om generel og udiferentieret logning.

Prøvese af pålæg om generel og udifferentieret logning af trafikdata vil skulle ske efter den almindelige adgang til domstolsprøvelse efter grundlovens § 63. Det vil normalt være et civilt søgsmål anlagt mod Justitsministeriet. Det vil være afhænge af de almindelige civilprocessuelle regler, om et søgsmål kan anlægges, herunder bl.a. reglerne om partshabilitet og retlig interesse.

Det fremgår af de almindelige bemærkningers pkt. 3.6.3.1. til lov nr. 291 af 8. marts 2022 om revision af reglerne om logning af oplysninger om teletrafik (logning) m.v. (lovforslag nr. L93 af 18. november 2021), at det ikke vil være i strid med artikel 47 i EU's Charter for grundlæggende rettigheder eller artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at oplysninger registreret og opbevaret generel og udifferentieret efter § 786 e fortsat anvendes i straffesager og under efterforskning i perioden mellem en eventuel indbringelse af søgsmål om reglernes overensstemmelse med EU-retten m.v., og indtil EU-Domstolen har besvaret et eventuelt præjudicielt spørgsmål herom.

Selv om retten under en sag måtte komme frem til, at betingelserne for en generel og udifferentieret logning af trafikdata ikke er opfyldt, vil dette ikke være til hinder for, at *målrettet* logning af trafikdata iværksættes, se pkt. 2.1.1. og pkt. 2.1.2.

Du kan læse mere i forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022 om revision af reglerne om logning af oplysninger om teletrafik (logning) m.v. (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkningers pkt. 3.6.3.1.)

2.2. Hastesikring

Efter retsplejelovens § 786 a, stk. 1, kan politiet uden retskendelse som led i en efterforskning, hvor elektronisk bevismateriale kan være af betydning, meddele udbydere pålæg om at foretage hastesikring af elektroniske data, hvis efterforskningen angår grov kriminalitet.

Det betyder, at der er et kriminalitetskrav for pålæg om hastesikring. Du kan i pkt. 1 se, hvilken kriminalitet, der er omfattet af begrebet "grov kriminalitet".

Det er ikke et krav for pålæg om hastesikring, at oplysningerne vedrører personer, der konkret er mistænkt for at have begået grov kriminalitet, men oplysningerne skal på grundlag af objektive og ikke-diskriminerende forhold kunne bidrage til opklaringen af grov kriminalitet eller et angreb mod den nationale sikkerhed. Det betyder f.eks., at elektroniske oplysninger om offeret for en strafbar handling vil kunne hastesikres.

Det følger af retsplejelovens § 786 a, stk. 1, 3. pkt., , at politiet ikke må hastesikre eller indhente trafikdata, der er registreret og opbevaret generelt og udifferentieret med henblik på beskyttelse af den nationale sikkerhed, hvis formålet med hastesikringen eller indhentningen er at bekæmpe grov kriminalitet, der ikke angår den nationale sikkerhed. Trafikdata, der er registreret og opbevaret generelt og udifferentieret med henblik på beskyttelse af den nationale sikkerhed i medfør af regler udstedt efter retsplejelovens § 786 e, må således kun hastesikres, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 664 af 11. juni 2024 om ændring af retsplejeloven (L 148 af 2. april 2024, pkt. 2.3), , at politiet imidlertid kan hastesikre trafikdata, som udbyderne har registreret og opbevaret på et andet grundlag end en registrerings- og opbevaringspligt, og som er opbevaret på en måde, så de kan skelnes fra trafikdata registreret og opbevaret på grundlag af en registrerings- og opbevaringspligt, i sager om grov kriminalitet.

2.2.1. Vurdering af om kriminalitetskravet er opfyldt

Pålæg om hastesikring efter retsplejelovens § 786 a kan meddeles, når der er en *rimelig formodning* om, at der er begået eller vil blive begået grov kriminalitet.

Ved pålæg om hastesikring stilles der ikke strenge krav til, i hvor høj grad oplysningerne efterfølgende kan antages at bidrage til opklaringen. F.eks. vil det forhold, at der på et bestemt geografisk område er konstateret grov kriminalitet i sig selv være nok til, at der kan pålægges hastesikring af data med tilknytning til området. Når politiet ønsker at hastesikre oplysninger, skal det først vurderes, om den pågældende sag konkret udgør grov kriminalitet, herunder forsøg på grov kriminalitet. Det er forudsat i forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022, at der i den forbindelse er en vis skønsmargin. Det kan f.eks. ikke afvises, at der vil være tilfælde, hvor det ikke øjeblikkeligt står klart, om der er tale om grov kriminalitet, f.eks. ved større ulykkestilfælde eller større uvarslede hændelser.

Et pålæg om hastesikring skal begrænses til det strengt nødvendige, men kan opretholdes i 90 dage og kan forlænges i 90 dage ad gangen, når det er begrundet i omstændighederne og det formål, der forfølges.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.5.3. og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1. nr. 7-9) og forarbejderne til lov nr. 664 af 11. juni 2024 om ændring af retsplejeloven (L 148 af 2. april 2024, de almindelige bemærkninger pkt. 2.3. og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 6).

3. Politiets adgang til oplysninger uden kendelse

Efter retsplejelovens § 804 b skal udbydere på politiets begæring som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, eller en krænkelse som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Det kan f.eks. være oplysninger om statiske IMEI- eller IMSI-numre.

Det betyder, at udbydere uden retskendelse skal give politiet adgang til oplysninger om en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester, der ikke er indeholdt i 118-databasen, og som udbyderen er i besiddelse af. Den udbyder, der har slutbrugerforholdet, vil således være forpligtet til at udlevere oplysninger om en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester til politiet, herunder oplysninger om slutbrugerens adgang til internettet (IP-adresser og e-mailadresser), uden at betingelserne for edition skal være opfyldt.

Bestemmelsen omfatter alene oplysninger om adresser eller numre, som udbyderen har tildelt slutbrugeren som led i en konkret tjeneste, og som således kan benyttes til at identificere den pågældende slutbruger. Oplysningerne omfatter også IMEI- og IMSI-nummer, *forudsat* at oplysningerne er *statiske*. Det betyder f.eks. et IMEI-nummer, der er registreret i forbindelse med, at en slutbruger tegner et abonnement. Hvis slutbrugeren skifter kommunikationsapparat, vil det nye IMEI-nummer kun være et statisk IMEI-nummer, hvis det af udbyderen registreres i tilknytning til abonnementsforholdet. Statiske IMEI-numre vil derfor være de IMEI-numre, som udbyderne registrerer ved oprettelsen af abonnementet eller ved et eventuelt salg af en telefon til abonnenten.

Udbyderen skal altså oplyse, hvilke telefonnumre der f.eks. har været knyttet til et konkret IMEI-nummer og omvendt, forudsat at udbyderen er i besiddelse af oplysningen, og at oplysningen er statisk. Der ligger heri, at der både er tale om, at navn tilknyttet et bestemt nummer skal oplyses, og omvendt at nummer tilknyttet et bestemt navn skal oplyses.

Udbyderen, der har slutbrugerforholdet, skal udlevere de pågældende oplysninger hurtigst muligt og uden ugrundet ophold efter, at politiet har fremsat skriftlig begæring om udlevering.

Efter retsplejelovens § 804 b, stk. 2, vil bestemmelsen *ikke* finde anvendelse, hvis oplysningerne er trafik- og lokaliseringsdata.

Bestemmelsen om adgang uden kendelse omfatter således ikke IMEI- og IMSI-numre, der *alene* er indhentet som trafik- og lokaliseringsdata opsamlet i mobilnettet. I de tilfælde vil oplysningerne kun kunne udleveres på baggrund af en editionskendelse efter retsplejelovens § 804 a, hvis betingelserne er opfyldt. Se pkt. 4.3. Den type oplysninger betegnes som *dynamiske oplysninger*.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.7.4.2. og de specielle bemærkninger til § 804 b).

4. Indhentning af oplysninger (kendelser)

Når der skal indhentes oplysninger efter retsplejelovens §§ 781 a eller 804 a, vil det kun kunne ske efter forudgående retskendelse, medmindre øjemedet ellers ville forspildes, jf. henholdsvis retsplejelovens § 783 og § 806. Derudover vil retten på begæring fra politiet kunne træffe afgørelse om udlevering af oplysninger, hvis der er givet samtykke, jf. retsplejelovens § 786, stk. 2.

Det følger af retsplejelovens § 804 a, 2. pkt., at politiet ikke må indhente trafik- og lokaliseringsdata, der er registreret og opbevaret generelt og udifferentieret med henblik på beskyttelse af den nationale sikkerhed, hvis formålet med adgangen er at bekæmpe grov kriminalitet, der ikke angår den nationale sikkerhed. Derimod må politiet indhente sådanne oplysninger, hvis efterforskningen angår beskyttelse af den nationale sikkerhed i form af forsætlige overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Det fremgår af Justitsministeriets notat af 25. maj 2022 om betydningen af EU-Domstolens dom af 5. april 2022 i sagen C-140/20, Commissioner of An Garda Síochána m.fl. for de danske logningsregler samt for de retshåndhævende myndigheders indhentning og anvendelse af loggede oplysninger, og forarbejderne til lov nr. 664 af 11. juni 2024 om ændring af retsplejeloven (L 148 af 2. april 2024, de almindelige bemærkninger pkt. 2.3) at politiet og anklagemyndigheden imidlertid kan indhente trafikdata, som udbyderne har registreret og opbevaret på et andet grundlag end en registrerings- og opbevaringspligt, og som er opbevaret på en måde, så de kan skelnes fra trafikdata registreret og opbevaret på grundlag af en registrerings- og opbevaringspligt, i sager om grov kriminalitet.

4.1. Overblik – forholdet mellem retsplejelovens §§ 781 og 781 a og §§ 804, stk. 1, og 804 a

Når anklagemyndigheden indhenter kendelse om indgreb i meddelelseshemmeligheden eller kendelse om edition, skal dette ske efter forskellige bestemmelser i retsplejeloven afhængig af, om der er tale om trafik- og lokaliseringsdata, og afhængig af lovovertrædelsens strafferamme. Se pkt. 1 for beskrivelse af trafik- og lokaliseringsdata.

Flowchartet nedenfor viser en oversigt over, hvilke bestemmelser i retsplejeloven anklagemyndigheden skal anvende, når der indhentes kendelser om indgreb i meddelelseshemmeligheden eller edition i relation til teledata:

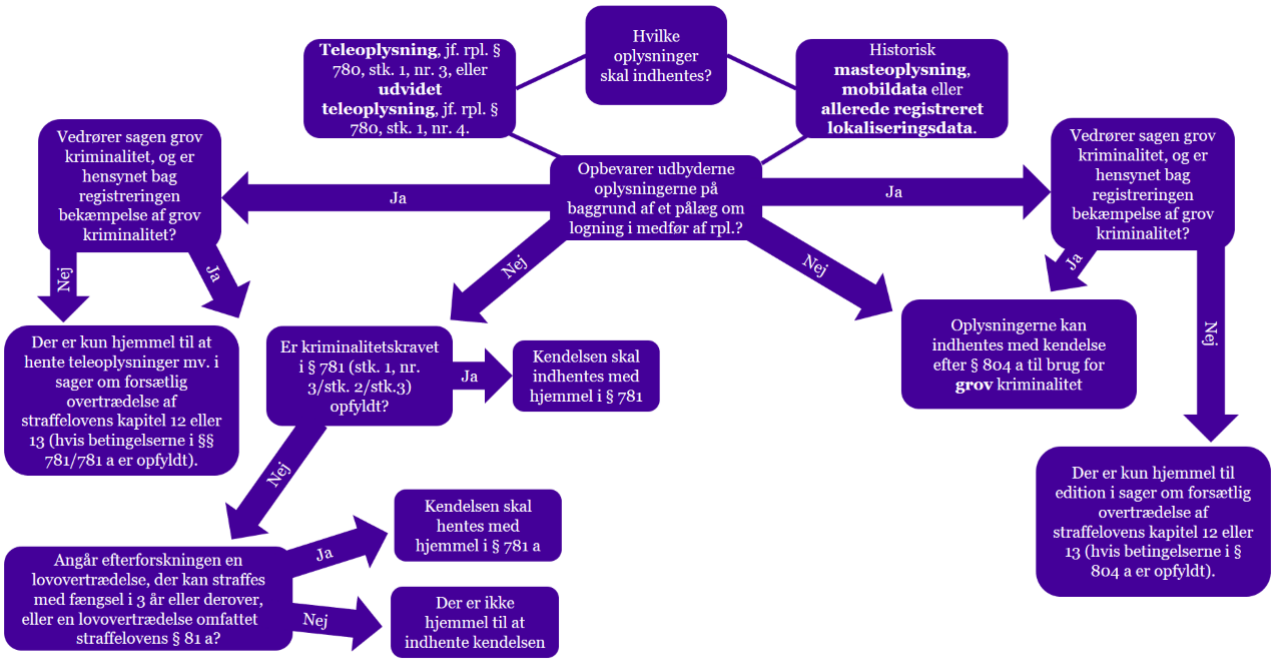

4.2. Indgreb i meddelelseshemmeligheden efter retsplejelovens § 781 a

Efter retsplejelovens § 781 a, stk. 1, kan der indhentes teleoplysning, jf. § 780, stk. 1, nr. 3, og udvidet teleoplysning, jf. § 780, stk. 1, nr. 4, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 3 år eller derover eller en lovovertrædelse, som kan medføre strafforhøjelse efter straffelovens § 81 a, såfremt retsplejelovens § 781 a, stk. 2, ikke finder anvendelse. Er der tale om trafik- og lokaliseringsdata, som er registereret og opbevaret generelt og udifferentieret i medfør af regler udstedt efter retsplejelovens § 786 e, kan der således kun foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af teleoplysning, jf. § 780, stk. 1, nr. 3, og udvidet teleoplysning, jf. § 780, stk. 1, nr. 4, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13, jf. retsplejelovens § 781 a, stk. 2.

Det betyder, at hvis hensynet til udbydernes pålæg om logning er bekæmpelse af grov kriminaitet, kan der indhentes trafik- og lokaliseringsdata til sager vedrørende grov kriminalitet eller en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13. Hvis hensynet til udbydernes pålæg derimod er beskyttelse af den nationale sikkerhed, kan der kun indhentes trafik- og lokaliseringsdata til sager vedrørende forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13. Se pkt. 4.

Trafikdata omfattet af bestemmelsen er defineret i forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022.

Trafikdata kan inddeles i tre kategorier:

1) Oplysninger om fastnet- og mobiltelefoni, SMS-, EMS- og MMS-kommunikation
2) Oplysninger om udbydernes egne e-mailtjenester
3) Oplysninger om udbydernes egne internettelefonitjenester (IP-telefoni)

Du kan se mere om de specifikke oplysningstyper under hver kategori i pkt. 2.

Lokaliseringsdata omfatter oplysninger om, hvor et kommunikationsapparat befinder sig eller har befundet sig i forbindelse med aktiv brug, eller hvor apparatet har befundet sig ved signalering til mobilnetværket, selvom apparatet ikke aktivt har været anvendt. Det vil bl.a. være oplysningstyperne mobildata og allerede registrerede lokaliseringsdata (signaleringsdata).

Retsplejelovens § 781 a medfører, at der er et lempeligere kriminalitetskrav ved teleoplysning og udvidet teleoplysninger end ved andre indgreb i meddelelseshemmeligheden, når der er tale om trafik- og lokaliseringsdata.

Retsplejelovens § 781 a anvendes kun ved teleoplysning og udvidet teleoplysning, hvis der er tale om trafik- og lokaliseringsdata, og hvis betingelserne i § 781 ikke er opfyldt. Det betyder, at hvis f.eks. efterforskningen angår en lovovertrædelse, som kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, skal anklageren anvende retsplejelovens § 781, selv om der er tale om trafik- og lokaliseringsdata. Se også oversigten under pkt. 4.1.

De almindelige betingelser, herunder proportionalitets-, indikations- og mistankekrav, for at kunne foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden gælder også for indgreb efter § 781 a, ligesom pålæg om udlevering af udvidet teleoplysning efter § 781 a også forudsætter, at mistanken vedrører en forbrydelse, som har medført eller kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier, jf. § retsplejelovens 781, stk. 5, 1. pkt.

Der skal i forbindelse med retsmødet beskikkes en indgrebsadvokat, og der skal gives underretning efter reglerne i retsplejelovens § 788, når der anklageren indhenter en kendelse efter § 781 a.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (L 93 af 18. november 2021, de almindelige bemærkninger pkt. 3.7.4.1.)

4.3. Edition efter retsplejelovens § 804 a

Retsplejelovens § 804 a regulererer pålæg om edition af trafik- og lokaliseringsdata. I praksis vil det bl.a. betyde

- historiske masteoplysninger,
- mobildata,
- allerede registrerede lokaliseringsdata og
- oplysninger om IMEI- og IMSI-numre, som *alene* logges som en del af trafik- og lokaliseringsdata.

Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om Anvendelse af teledata i straffesager pkt. 2.3.4.-2.3-6. om forskellige typer af teledata. Se også ovenstående pkt. 1 for beskrivelse af vigtige begreber.

Efter retsplejelovens § 804 a, 1. pkt., kan der meddeles pålæg om edition af trafik- og lokaliseringsdata, som ikke er registreret og opbevaret generelt og udifferentieret, hvis efterforskningen angår grov kriminalitet. Pålæg om edition af oplysninger, der udelukkende er registreret og opbevaret generelt og udifferentieret i medfør af regler udstedt efter § 786 e, kan dog kun meddeles, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13, jf. retsplejelovens § 804 a, 2. pkt.

Adgang til trafik- og lokaliseringsdata, som udbyderne opbevarer som følge af en pålagt logningsforpligtelse, kan således kun begrundes med det formål, som udbyderne er blevet pålagt at foretage lagringen. Se pkt. 4.

Det betyder, at derer et skærpet kriminalitetskrav ved edition, når der er tale om indhentning af trafik- og lokaliseringsdata. Der skal således være tale om kriminalitet med en strafferamme på 3 år eller derover eller de specifikke kriminalitetstyper oplistet i retsplejelovens § 804 a, 1. pkt. Du kan læse mere om definitionen af "grov kriminalitet" i pkt. 1.1.

Pålæg om udlevering af andre oplysninger, som udbydere er i besiddelse af, skal behandles efter de almindelige regler om edition efter retsplejelovens § 804, stk. 1. Hvis der skal indhentes både trafik- og lokaliseringsdata og andre oplysninger, skal der derfor indhentes kendelse efter både § 804, stk. 1, og § 804 a. Se også oversigten under pkt. 4.1.

De almindelige betingelser, herunder indikations- og proportionalitetskrav, for at kunne meddele pålæg om edition gælder også ved anvendelse af § 804 a.

Den, som pålægget retter sig mod (udbyderen), vil ligesom ved edition efter retsplejelovens § 804, stk. 1, få mulighed for at udtale sig, inden retten træffer afgørelse, hvis ikke der er truffet afgørelse efter § 748, stk. 5 og 6, jf. retsplejelovens § 806, stk. 9. Det betyder, at en eventuel forsvarer i sagen vil skulle indkaldes til retsmødet, hvor der tages stilling til editionsspørgsmål efter retsplejelovens § 804 a, jf. § 748, stk. 2. Retsplejelovens § 804, stk. 1, 2. pkt., og henvisningen til retsplejelovens § 189 finder også anvendelse på editionspålæg, der er omfattet af § 804 a. Det betyder, at der også vil kunne meddeles tavshedspligt efter retsplejelovens § 189 ved edition efter § 804 a.

4.3.1. Indgrebsadvokat og underretning

Ved edition efter retsplejelovens § 804 a finder reglerne i retsplejelovens §§ 784-785 og § 788 anvendelse, jf. 806, stk. 10.

Det betyder, at der skal beskikkes en indgrebsadvokat for den, som oplysninger angår, inden retten træffer afgørelse, jf. §§ 784-785, ligesom der efter afslutning af indgrebet skal gives underretning efter reglerne i § 788, medmindre der er grundlag for at undlade det efter stk. 4.

Dog skal der ikke gives underretning efter § 788 ved meddelelse af pålæg om edition, der angår trafik- og lokaliseringsdata inden for et nærmere angivet område. Det fremgår af retsplejelovens § 806, stk. 10, 2. pkt. Det betyder, at pålæg om edition, der angår trafik- og lokaliseringsdata inden for et nærmere angivet område praktisk skal håndteres på samme måde som efter retsplejelovens § 788, stk. 5. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 664 af 11. juni 2024 om ændring af retsplejeloven (L 148 af 2. april 2024, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 9).

5. Brug af trafik- og lokaliseringsdata som bevis

Oplysninger, som er indhentet efter retsplejelovens §§ 781, 781 a, 804, stk. 1, eller 804 a, vil kunne benyttes som bevis i straffesager efter de almindelige regler herom, ligesom det efter principperne om fri

bevisbedømmelse i sidste ende vil være retten, som afgør, hvilken bevismæssig vægt et bevis i form af trafik- og lokaliseringsdata skal tillægges i den enkelte sag.

Der kan i den forbindelse henvises til afsnit 4.3. i Justitsministeriets notat af 25. maj 2022 om betydningen af EU-Domstolens dom af 5. april 2022 i sagen C-140/20, Commissioner of An Garda Síochána m.fl. for de danske logningsregler samt for de retshåndhævende myndigheders indhentning og anvendelse af loggede oplysninger.

Teledata, som er indhentet generelt og udifferentieret i strid med EU-retten, vil efter omstændighederne kunne anvendes som bevis i en straffesag, jf. Højesterets afgørelse af 4. oktober 2023 (UfR 2024.50).

6. Love og forarbejder

Ændring af retsplejeloven (Revision af reglerne om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning) m.v.)
- Lov nr. 664 af 11. juni 2024
- Lov nr. 291 af 8. marts 2022

Relevante forarbejder
- Lovforslag nr. L 148 af 2. april 2024 til lov om ændring af retsplejeloven. (Ændring af reglerne om hastesikring og udlevering af oplysninger om teletrafik, reglerne om genoptagelse af straffesager m.v.).
- Lovforslag nr. L 93 af 18. november 2021 til lov om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester som fremsat
- Ændringsforslag af 14. februar 2022 til 2. behandling
- Ændringsforslag af 2. marts 2022 til 3. behandling
- Betænkning nr. 93 af 10. februar 2022 over forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- Tillægsbetænkning nr. 93 af 1. marts 2022 over forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- Lovforslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester som vedtaget

Domme fra EU-Domstolen
- EU-Domstolens dom C-140/20 af 5. april 2022 (Commissioner of An Garda Síochána)
- EU-Domstolens dom C-511/18 og C-512/18 af 6. oktober 2020 (La Quadrature du Net-dommen)
- EU-Domstolens dom C-746/18 af 2. marts 2021 (H. K. -dommen)
- EU-Domstolens dom C-207/16 af 2. oktober 2018 (Ministerio Fiscal)

Rigsadvokaten, den 1. juli 2024

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten